

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 17 augustus 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van persoonlijke alarmeringsapparatuur.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 'hulpmiddelen' van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is in januari 2020 voor haar huis gevallen en heeft haar heup gebroken. Zij werd geopereerd en verbleef tijdelijk in een verpleeghuis om te revalideren. De daar werkzame arts heeft voor verzoekster bij verweerder persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de Zvw aangevraagd voor gebruik thuis.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen. Verweerder voert aan dat niet blijkt dat verzoekster na een val in een levensbedreigende situatie terecht komt die te wijten is aan de bestaande aandoening. Er is niet gebleken dat er, na een val, sprake is van een zodanig ernstige medische noodzaak dat er onmiddellijk medische of technische hulp nodig is.

Juridisch kader

Persoonlijke alarmeringsapparatuur kan voor vergoeding vanuit het basispakket (Zvw) in aanmerking komen als sprake is van een medische indicatie. De abonnementskosten voor persoonlijke alarmeringsapparatuur kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen vanuit de Zvw.

Artikel 2.26, onderdeel j, onder 2, van de Regeling zorgverzekering (Rzv) betreft *'persoonlijke alarmeringsapparatuur voor lichamelijk gehandicapten, indien de lichamelijk gehandicapte in een verhoogde risicosituatie verkeert'*.

De toelichting op dit artikel vermeldt:

'Het doel van de alarmeringsapparatuur is zelfstandig wonen mogelijk te maken voor personen die sociaal redzaam zijn en redzaam zijn in de algemene dagelijkse levensverrichtingen, maar als gevolg van ziekte of gebrek een verhoogd risico lopen in een noodsituatie terecht te komen. De apparatuur wordt verstrekt aan gehandicapten:

- *voor wie een duidelijke noodzaak bestaat om in geval van nood onmiddellijk medische of technische hulp van buitenaf in te roepen;*
- *die bovendien gedurende langere tijd op zichzelf zijn aangewezen;*
- *en van wie men niet kan verwachten dat ze in een noodsituatie de telefoon zelfstandig kunnen bedienen.'*

Primair is personenalarmering vanuit de Zvw altijd bedoeld geweest voor die situaties waarin in geval van nood onmiddellijk medische of technische hulp ingeroepen moest worden. Voorbeelden hiervan zijn ernstige angina pectoris met hoog risico op een hartinfarct of longemfyseem in een vergevorderd stadium waarbij de verzekerde bij een acute aanval van benauwdheid niet in staat zal zijn om telefonisch hulp in te roepen. In deze gevallen kan onmiddellijke medische hulp nodig zijn. Een noodzaak voor technische hulp kan bijvoorbeeld bestaan in geval van problemen met zuurstofapparatuur bij een ernstig benauwde patiënt, of technische problemen met geïmplanteerde apparatuur bij hartritme stoornissen. De onmiddellijk in te roepen hulp betreft dan in feite spoedeisende medische/technische hulp.

Als er geen medische noodzaak is, maar men wil toch graag de beschikking hebben over alarmeringsapparatuur, is in feite sprake van een sociale indicatie. Dit is bijvoorbeeld het geval als iemand graag zelfstandig wil wonen, maar zich niet zeker of veilig voelt om alleen thuis te blijven. Vergoeding van alarmeringsapparatuur met een sociale indicatie is niet mogelijk vanuit de Zvw, maar hoort thuis bij de gemeente.

Mobiliteitsprobleem

Een mobiliteitsprobleem, waaronder niet alleen angst om te vallen maar ook een reëel valrisico en valincidenten, kan alleen in sommige gevallen aanleiding zijn tot verstrekking van persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de basisverzekering. Er is slechts sprake van een indicatie voor persoonlijke alarmeringsapparatuur bij een mobiliteitsprobleem als sprake is van een verhoogd valrisico door een ziekte of aandoening (medische oorzaak) en als het mobiliteitsprobleem dusdanig ernstig is dat op voorhand vaststaat dat zelfstandig opstaan na een val waarschijnlijk niet mogelijk is en niet alleen hulp bij het opstaan maar ook medische (geneeskundige) hulp noodzakelijk is. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat iemand snel moet worden geholpen om medische complicaties te voorkomen. Als dit niet het geval is, bestaat er geen indicatie voor persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de basisverzekering.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

De arts van het verpleeghuis geeft op het aanvraagformulier aan dat er bij verzoekster sprake is van een valrisico en dat zij niet zelfstandig kan opstaan. Zoals gemachtigde en de broer van verzoekster aangeven, kan een val ertoe leiden dat er complicaties optreden. Dit is ook daadwerkelijk gebeurd bij de val op straat in 2019 en de val begin 2020. Het is begrijpelijk dat er bij verzoekster angst is voor herhaling.

Echter, uit de informatie van de arts blijkt niet dat bij verzoekster sprake is van een medische aandoening met een verhoogd valrisico waarbij na een val op voorhand vaststaat dat, behalve praktische hulp bij het weer opstaan, onmiddellijke spoedeisende medische of technische hulp noodzakelijk is.

Conclusie

Uit de beschikbare informatie in het dossier blijkt niet dat bij verzoekster sprake is van een medische aandoening met een verhoogd valrisico, waarbij na een val op voorhand vaststaat dat onmiddellijke spoedeisende medische of technische hulp noodzakelijk is (behalve praktische hulp bij het weer opstaan).

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster kan geen aanspraak maken op vergoeding van persoonlijke aarmeringsapparatuur vanuit de Zvw.